

PRAWO KONSTYTUCYJNE

NSP(Z) 2019/2020

RADA MINISTRÓW

mgr Kinga Drewniowska

SKŁAD I STRUKTURA WEWNĘTRZNA

Art. 147 Konstytucji RP

1. Rada Ministrów składa się z Prezesa Rady Ministrów i ministrów.
2. W skład Rady Ministrów mogą być powołani wiceprezesi Rady Ministrów.
3. Prezes i wiceprezes Rady Ministrów mogą pełnić także funkcję ministra.
4. W skład Rady Ministrów mogą być ponadto powołani przewodniczący określonych w ustawach komitetów.

PREZES RADY MINISTRÓW

Art. 148 Konstytucji RP

Prezes Rady Ministrów:

- 1) reprezentuje Radę Ministrów,
- 2) kieruje pracami Rady Ministrów,
- 3) wydaje rozporządzenia,
- 4) zapewnia wykonywanie polityki Rady Ministrów i określa sposoby jej wykonywania,
- 5) koordynuje i kontroluje pracę członków Rady Ministrów,
- 6) sprawuje nadzór nad samorządem terytorialnym w granicach i formach określonych w Konstytucji i ustawach,
- 7) jest zwierzchnikiem służbowym pracowników administracji rządowej.

Prezes Rady Ministrów występuje w podwójnej roli, tj. jako osoba kierująca pracami Rady Ministrów oraz jako odrębny organ administracji rządowej.

KOMPETENCJE RADY MINISTRÓW

Art. 146 Konstytucji RP

1. Rada Ministrów prowadzi politykę wewnętrzną i zagraniczną Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Do Rady Ministrów należą sprawy polityki państwa nie zastrzeżone dla innych organów państwowych i samorządu terytorialnego.
3. Rada Ministrów kieruje administracją rządową.
4. W zakresie i na zasadach określonych w Konstytucji i ustawach Rada Ministrów w szczególności:
 - 1) zapewnia wykonanie ustaw,
 - 2) wydaje rozporządzenia,
 - 3) koordynuje i kontroluje prace organów administracji rządowej,
 - 4) chroni interesy Skarbu Państwa,
 - 5) uchwała projekt budżetu państwa,
 - 6) kieruje wykonaniem budżetu państwa oraz uchwała zamknięcie rachunków państwowych i sprawozdanie z wykonania budżetu,
 - 7) zapewnia bezpieczeństwo wewnętrzne państwa oraz porządek publiczny,
 - 8) zapewnia bezpieczeństwo zewnętrzne państwa,
 - 9) sprawuje ogólne kierownictwo w dziedzinie stosunków z innymi państwami i organizacjami międzynarodowymi,
 - 10) zawiera umowy międzynarodowe wymagające ratyfikacji oraz zatwierdza i wypowiada inne umowy międzynarodowe,
 - 11) sprawuje ogólne kierownictwo w dziedzinie obronności kraju oraz określa corocznie liczbę obywateli powołanych do czynnej służby wojskowej,
 - 12) określa organizację i tryb swojej pracy.

ZASADY ORGANIZACJI I FUNKCJONOWANIA RADY MINISTRÓW

- Rada Ministrów (rząd) jest **organem kolegialnym**,
- Rada Ministrów, wykonując swoje zadania i kompetencje, rozpatruje sprawy i podejmuje rozstrzygnięcia na **posiedzeniach**, jednak dopuszczalne jest również rozstrzygnięcie spraw w drodze korespondencyjnego uzgodnienia stanowisk (**droga obiegowa**)
- organizację i tryb pracy Rady Ministrów określa **regulamin pracy Rady Ministrów**

ustawa z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów

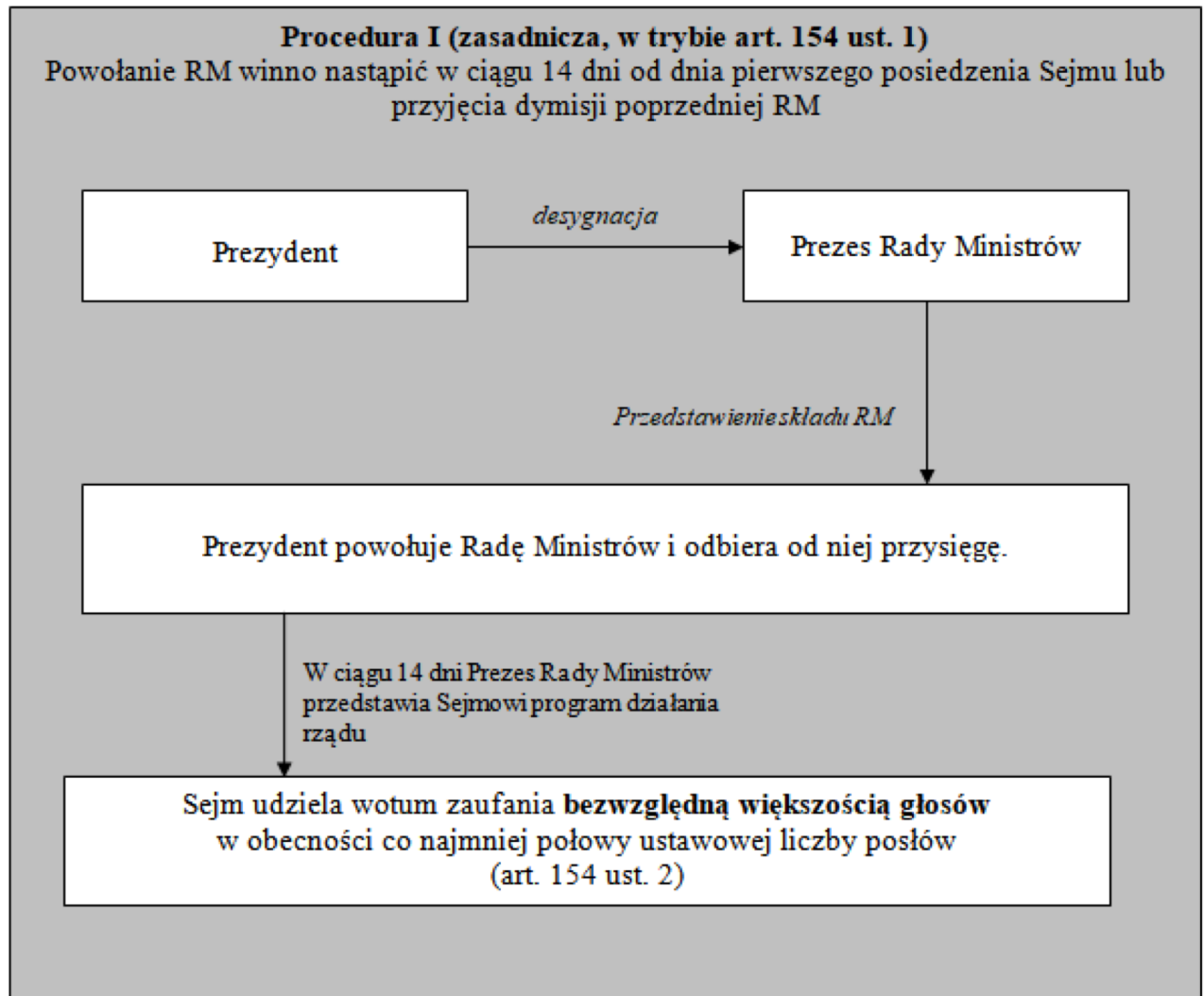
POWOŁANIE RADY MINISTRÓW

Procedura powołania Rady Ministrów:

1. Tryb podstawowy – **art. 154 ust. 1 Konstytucji RP**
2. Tryb rezerwowy:
 - 1) **art. 154 ust. 3 Konstytucji RP**
 - 2) **art. 155 ust. 1 Konstytucji RP**

- **procedura podstawowa składa się z dwóch etapów: prezydenckiego i sejmowego,**
- desygnacja, jako powierzenie misji formowania nowego rządu,
- Czy desygnowanie Prezesa Rady Ministrów ma charakter czynności jednorazowej?
- Czy Prezydent RP jest upoważniony do odmowy uwzględnienia „całości” propozycji desygnowanego Prezesa Rady Ministrów i niepowołania w takiej sytuacji nowej Rady Ministrów?

W wypadku nie udzielenia Radzie Ministrów wotum zaufania zgodnie z podstawową procedurą tworzenia rządu zastosowane być mogą procedury rezerwowe.

Procedura II (rezerwowa, w trybie art. 154 ust. 3)

Procedura jest stosowana jeżeli rząd powołany przez Prezydenta nie uzyska wotum zaufania w Sejmie. Inicjatywa należy wówczas do Sejmu

Prawo zgłoszenie kandydata na Prezesa Rady Ministrów posiada grupa 46 posłów

Sejm wybiera premiera w głosowaniu imiennym bezwzględną większością głosów, przy quorum wynoszącym połowę ustawowej liczby posłów

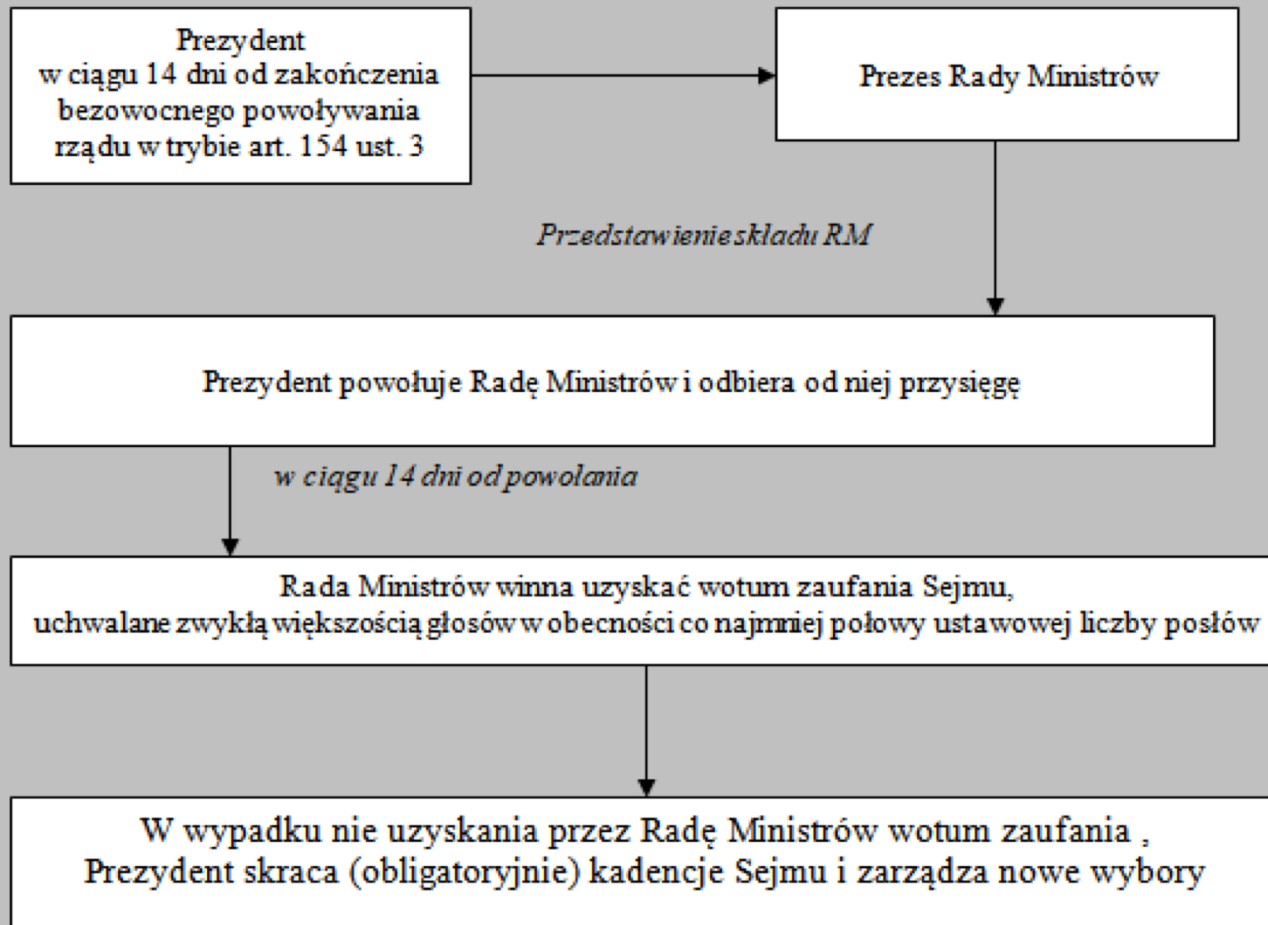
Premier przedstawia Sejmowi program działania rządu i proponowany przez siebie skład RM

Sejm wybiera Radę Ministrów bezwzględną większością głosów, przy quorum wynoszącym połowę ustawowej liczby posłów

Prezydent powołuje tak wybraną Radę Ministrów i odbiera od niej przysięgę

Procedura III (rezerwowa, w trybie art. 155)

Procedura jest stosowana jeżeli nie uda się powołać rządu zgodnie z poprzednimi sposobami.

DYMISJA RADY MINISTRÓW

DYMISJA RADY MINISTRÓW – oświadczenie Prezesa Rady Ministrów, dokonane w imieniu rządu, stwierdzające wolę zakończenia urzędowania, otwierające jednocześnie procedurę tworzenia nowego rządu.

Art. 162 Konstytucji RP

1. **Prezes Rady Ministrów składa dymisję Rady Ministrów na pierwszym posiedzeniu nowo wybranego Sejmu.**
2. Prezes Rady Ministrów składa dymisję Rady Ministrów również w razie:
 - 1) nieuchwalenia przez Sejm wotum zaufania dla Rady Ministrów,
 - 2) wyrażenia Radzie Ministrów wotum nieufności,
 - 3) rezygnacji Prezesa Rady Ministrów
3. **Prezydent Rzeczypospolitej, przyjmując dymisję Rady Ministrów, powierza jej dalsze sprawowanie obowiązków do czasu powołania nowej Rady Ministrów.**
4. Prezydent Rzeczypospolitej, w przypadku określonym w ust. 2 pkt 3, **może** odmówić przyjęcia dymisji Rady Ministrów.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ RADY MINISTRÓW

ODPOWIEDZIALNOŚĆ CZŁONKÓW RADY MINISTRÓW

**ODPOWIEDZIALNOŚĆ
POLITYCZNA**

art. 157-159 Konstytucji RP

**ODPOWIEDZIALNOŚĆ
KONSTYTUCYJNA**

art. 156 Konstytucji RP

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KONSTYTUCYJNA RADY MINISTRÓW

Art. 156 Konstytucji RP

1. Członkowie Rady Ministrów ponoszą odpowiedzialność przed **Trybunałem Stanu** za naruszenie Konstytucji lub ustaw, a także przestępstwa popełnione w związku z zajmowanym stanowiskiem.
2. Uchwałę o pociągnięciu członka Rady Ministrów do odpowiedzialności przed Trybunałem Stanu Sejm podejmuje na **wniosek Prezydenta Rzeczypospolitej lub co najmniej 115 posłów większością 3/5 ustawowej liczby posłów**.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KONSTYTUCYJNA (w odróżnieniu od odpowiedzialności politycznej) ma **wyłącznie charakter indywidualny i dotyczy poszczególnych członków rządu**.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ POLITYCZNA RADY MINISTRÓW

ODPOWIEDZIALNOŚĆ POLITYCZNA (PARLAMENTARNA) może przybierać formę **odpowiedzialności solidarnej**, gdy odnosi się do całej Rady Ministrów, bądź **odpowiedzialności indywidualnej**, jeśli odnosi się do poszczególnych jej członków.

Przedmiotem odpowiedzialności Rady Ministrów jest najszerzej rozumiana polityka rządu. Z instytucją odpowiedzialności politycznej (parlamentarnej) związana jest procedura uchwalania **wotum nieufności** wobec rządu albo wobec pojedynczego ministra. Istota wotum nieufności sprowadza się do prawnego domagania się przez Sejm do ustąpienia rządu lub ministra, którego politykę ocenia się negatywnie.

Art. 157 Konstytucji RP

1. Członkowie Rady Ministrów ponoszą **przed Sejmem solidarną odpowiedzialność** za działalność Rady Ministrów.
2. Członkowie Rady Ministrów ponoszą **przed Sejmem również odpowiedzialność indywidualną** za sprawy należące do ich kompetencji lub powierzone im przez Prezesa Rady Ministrów.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ POLITYCZNA RADY MINISTRÓW

Art. 158 Konstytucji RP

1. Sejm wyraża Radzie Ministrów wotum nieufności **większością ustawowej liczby posłów** na wniosek zgłoszony przez **co najmniej 46 posłów** i wskazujący imiennie kandydata na Prezesa Rady Ministrów. Jeżeli uchwała została przyjęta przez Sejm, Prezydent Rzeczypospolitej przyjmuje dymisję Rady Ministrów i powołuje wybranego przez Sejm nowego Prezesa Rady Ministrów, a na jego wniosek pozostałych członków Rady Ministrów oraz odbiera od nich przysięgę.
2. **Wniosek o podjęcie uchwały, o której mowa w ust. 1, może być poddany pod głosowanie nie wcześniej niż po upływie 7 dni od dnia jego zgłoszenia. Powtórny wniosek może być zgłoszony nie wcześniej niż po upływie 3 miesięcy od dnia zgłoszenia poprzedniego wniosku. Powtórny wniosek może być zgłoszony przed upływem 3 miesięcy, jeżeli wystąpi z nim co najmniej 115 posłów.**

Art. 159 Konstytucji RP

1. Sejm może wyrazić ministrowi wotum nieufności. Wniosek o wyrażenie wotum nieufności może być zgłoszony przez **co najmniej 69 posłów**. Przepis art. 158 ust. 2 stosuje się odpowiednio.
2. Prezydent Rzeczypospolitej odwołuje ministra, któremu Sejm wyraził wotum nieufności **większością głosów ustawowej liczby posłów**.

Opracowano na podstawie:

- B. Banaszak, *Prawo konstytucyjne*, Warszawa 2012
- L. Garlicki, *Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu*, Warszawa 2018
- M. Safjan, L. Bosek (red.), *Konstytucja RP. Tom I. Komentarz do art. 1-86*, Warszawa 2016
- M. Safjan, L. Bosek (red.), *Konstytucja RP. Tom II. Komentarz do art. 87-243*, Warszawa 2016
- M. Granat, M. Zubik (red.), *Prawo konstytucyjne. Kazusy i ćwiczenia*, Warszawa 2012
- P. Ochmann, M. Pisz, R. Piotrowski (red.), *Prawo konstytucyjne. Kompendium*, Warszawa 2018
- P. Tuleja (red.), *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Komentarz*, Warszawa 2019